

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU, Euratom) 2020/2092

ze dne 16. prosince 2020

o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie

Článek 1

Předmět

Toto nařízení stanoví pravidla nezbytná k ochraně rozpočtu Unie v případě porušování zásad právního státu v členských státech.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) „právním státem“ hodnota Unie zakotvená v článku 2 Smlouvy o EU. Zahrnuje tyto zásady: zákonnosti, jejímž předpokladem je transparentní, odpovědný, demokratický a pluralitní zákonodárný proces; právní jistoty; zákazu svévole výkoné moci; účinné soudní ochrany nezávislími a nestrannými soudy, včetně přístupu ke spravedlnosti, a to i pokud jde o základní práva; oddělení moci; a zákazu diskriminace a rovnosti před zákonem. Právní stát je třeba vykládat s ohledem na ostatní hodnoty a zásady Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU;
- b) „vládním subjektem“ jakýkoli orgán veřejné moci na všech úrovních veřejné správy, včetně celostátních, regionálních a místních orgánů, jakož i organizace členských států ve smyslu čl. 2 bodu 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ (dále jen „finanční nařízení“).

Článek 3

Porušování zásad právního státu

Pro účely tohoto nařízení mohou o porušování zásad právního státu svědčit tyto skutečnosti:

- a) ohrožení nezávislosti soudnictví;
- b) nepřijetí preventivních nebo nápravných opatření nebo neuložení sankce v případě svévolných nebo protiprávních rozhodnutí orgánů veřejné moci, a to i donucovacích orgánů, zadržování finančních a lidských zdrojů, které mají vliv na řádné fungování těchto orgánů, nebo nezajištění vyloučení střetu zájmů;

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

▼ B

- c) omezování dostupnosti a účinnosti právních prostředků nápravy, mimo jiné prostřednictvím omezujících procesních pravidel a nedostatečného výkonu soudních rozhodnutí nebo omezování účinného vyšetřování, trestního stíhání nebo trestání případů porušování práva.

*Článek 4***Podmínky pro přijetí opatření**

1. Přijmou se vhodná opatření, pokud je podle článku 6 zjištěno, že porušování zásad právního státu v členském státě dostatečně přímo ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo poškozují či vážně ohrožuje ochranu finančních zájmů Unie.

2. Pro účely tohoto nařízení se porušování zásad právního státu týká jednoho nebo více z těchto aspektů:

- a) řádného fungování orgánů, které plní rozpočet Unie, včetně půjček a jiných nástrojů se zárukou z rozpočtu Unie, především v souvislosti s postupy pro zadávání veřejných zakázek nebo udělování grantů;
- b) řádného fungování orgánů, které provádějí finanční kontrolu, sledování a audit, a řádného fungování účinných a transparentních systémů finančního řízení a odpovědnosti;
- c) řádného fungování orgánů pověřených vyšetřováním a trestním stíháním v souvislosti s vyšetřováním a stíháním podvodů, včetně daňových podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie nebo ochrany finančních zájmů Unie;
- d) účinného soudního přezkumu jednání nebo opomenutí ze strany orgánů uvedených v písmenech a), b) a c) nezávislými soudy;
- e) předcházení podvodům a jejich trestání, včetně daňových podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie nebo ochrany finančních zájmů Unie a ukládání účinných a odrazujících sankcí příjemcům finančních prostředků vnitrostátními soudy nebo správními orgány;
- f) zpětného získávání neoprávněně vyplacených finančních prostředků;
- g) účinné a včasné spolupráce s OLAFem a v závislosti na zapojení dotčených členských států s EPPO při vyšetřování nebo trestním stíhání v souladu s příslušnými akty Unie a se zásadou loajální spolupráce; a
- h) jiných situací nebo jednání orgánů, které jsou relevantní pro řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo ochranu finančních zájmů Unie.

*Článek 5***Opatření na ochranu rozpočtu Unie**

1. Jsou-li splněny podmínky uvedené v článku 4 tohoto nařízení, lze postupem podle článku 6 tohoto nařízení přijmout jedno nebo více z těchto vhodných opatření:

a) plní-li Komise rozpočet Unie v přímém nebo nepřímém řízení podle čl. 62 odst. 1 písm. a) a c) finančního nařízení a v případě, že příjemcem je vládní subjekt:

i) pozastavení plateb nebo plnění právního závazku či zrušení právního závazku podle čl. 131 odst. 3 finančního nařízení;

ii) zákaz přijímat nové právní závazky;

iii) úplné či částečné pozastavení vyplácení splátek nebo předčasné splacení půjček se zárukou z rozpočtu Unie;

iv) pozastavení nebo snížení hospodářského zvýhodnění v rámci nástroje se zárukou z rozpočtu Unie;

v) zákaz uzavírat nové dohody o půjčkách nebo jiných nástrojích se zárukou z rozpočtu Unie;

b) plní-li Komise rozpočet Unie ve sdíleném řízení s členským státem podle čl. 62 odst. 1 písm. b) finančního nařízení:

i) pozastavení schválení jednoho nebo více programů nebo jejich změny;

ii) pozastavení závazků;

iii) snížení závazků, mimo jiné prostřednictvím finančních oprav nebo převodů prostředků na jiné výdajové programy;

iv) snížení předběžného financování;

v) přerušení běhu platebních lhůt;

vi) pozastavení plateb.

2. Pokud rozhodnutí, kterým se opatření přijímají, nestanoví jinak, nemá uložení vhodných opatření vliv na povinnosti vládních subjektů uvedených v odst. 1 písm. a) nebo členských států uvedených v odst. 1 písm. b) provádět program nebo využívat fond, kterého se dané opatření týká, a zejména na jejich povinnosti vůči konečným příjemcům nebo příjemcům, včetně povinnosti provést platby podle tohoto nařízení a příslušných odvětvových nebo finančních pravidel. Při vynakládání finančních prostředků Unie ve sdíleném řízení podávají členské státy dotčené opatřeními přijatými podle tohoto nařízení Komisi každé tři měsíce od přijetí těchto opatření zprávu o plnění uvedených povinností.

▼B

Komise ověří, zda byly dodrženy příslušné právní předpisy, a v případě potřeby přijme veškerá vhodná opatření na ochranu rozpočtu Unie v souladu s odvětvovými a finančními pravidly.

3. Přijatá opatření musí být přiměřená. Určí se s ohledem na skutečný nebo možný dopad porušování zásad právního státu na řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo na finanční zájmy Unie. Řádně se při tom zohlední povaha, doba trvání, závažnost a rozsah porušování zásad právního státu. Opatření se pokud možno zaměří na činnosti Unie, které jsou daným porušováním dotčeny.

4. Komise poskytuje na internetových stránkách či na internetovém portálu informace a pokyny určené konečným příjemcům nebo příjemcům týkající se povinností členských států podle odstavce 2. Na týchž internetových stránkách nebo též internetovém portálu poskytuje Komise pro konečné příjemce nebo příjemce rovněž vhodné nástroje k tomu, aby ji mohli informovat o jakémkoli porušení těchto povinností, které konečné příjemce nebo příjemce podle jejich názoru přímo ovlivňuje. Tento odstavec se použije tak, aby byla zajištěna ochrana osob oznamujících porušení práva Unie v souladu se zásadami stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ⁽¹⁾. K informacím poskytnutým konečnými příjemci nebo příjemci v souladu s tímto odstavcem se přiloží důkaz o tom, že dotčený konečný příjemce nebo příjemce podal formální stížnost příslušnému orgánu dotčeného členského státu.

▼C1

5. Na základě informací poskytnutých konečnými příjemci nebo příjemci v souladu s odstavcem 4 tohoto článku Komise učiní vše, co je v jejích silách, aby zajistila, že veškeré částky splatné vládními subjekty nebo členskými státy podle odstavce 2 tohoto článku budou skutečně vyplaceny konečným příjemcům nebo příjemcům, zejména v souladu s článkem 69, čl. 74 odst. 1 písm. b) a článkem 104 nařízení (EU) 2021/1060.

▼B*Článek 6***Postup**

1. Pokud Komise usoudí, že má dostatečné důvody se domnívat, že jsou podmínky článku 4 splněny, zašle dotčenému členskému státu písemné oznámení, ve kterém uvede věcné prvky a konkrétní důvody, o které své zjištění opírá, ledaže se domnívá, že by jí jiné postupy stanovené v právních předpisech Unie umožnily chránit rozpočet Unie účinnějším způsobem. Komise o každém takovém oznámení a jeho obsahu neprodleně informuje Evropský parlament a Radu.

2. S ohledem na informace obdržené podle odstavce 1 může Evropský parlament Komisi vyzvat ke strukturovanému dialogu o jejích zjištěních.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17).

▼B

3. Při posuzování toho, zda jsou podmínky uvedené v článku 4 splněny, zohlední Komise příslušné informace z dostupných zdrojů, včetně rozhodnutí, závěrů a doporučení orgánů Unie, jiných příslušných mezinárodních organizací a dalších uznávaných institucí.

4. Komise si může vyžádat jakékoli další informace, které jsou nezbytné pro provedení posouzení uvedeného v odstavci 3, a to před zasláním písemného oznámení podle odstavce 1 i po něm.

5. Dotčený členský stát poskytne požadované informace a může vznést připomínky ke zjištěním uvedeným v oznámení podle odstavce 1 ve lhůtě stanovené Komisí, která nesmí být kratší než jeden měsíc a delší než tři měsíce ode dne oznámení zjištění. Ve svých připomínkách může členský stát navrhnout přijetí nápravných opatření, která mají řešit zjištění uvedená v oznámení Komise.

6. Komise při rozhodování o tom, zda předloží návrh prováděcího rozhodnutí o vhodných opatřeních, zohlední informace, které obdržela, a případné připomínky dotčeného členského státu, jakož i přiměřenost případných navržených nápravných opatření. Komise provede své posouzení v orientační lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy od dotčeného členského státu obdržela jakékoli informace nebo připomínky nebo, pokud žádné informace ani připomínky neobdrží, od uplynutí lhůty stanovené v souladu s odstavcem 5, a v každém případě v přiměřené lhůtě.

7. V případě, že Komise zamýšlí předložit návrh podle odstavce 9, poskytne před tím členskému státu možnost předložit do jednoho měsíce připomínky, zejména k přiměřenosti zamýšlených opatření.

8. Při posuzování přiměřenosti opatření, která mají být uložena, Komise zohlední informace a pokyny uvedené v odstavci 3.

9. Pokud se Komise domnívá, že podmínky uvedené v článku 4 jsou splněny a že případná nápravná opatření navržená členským státem podle odstavce 5 dostatečně neřeší zjištění uvedená v jejím oznámení, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o vhodných opatřeních do jednoho měsíce ode dne, kdy obdržela připomínky členského státu, nebo v případě, že žádné připomínky předloženy nebyly, bez zbytečného prodloužení a v každém případě do jednoho měsíce od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 7. V návrhu se uvedou konkrétní důvody a skutečnosti, o něž Komise opírá svá zjištění.

10. Rada přijme prováděcí rozhodnutí uvedené v odstavci 9 tohoto článku do jednoho měsíce od obdržení návrhu Komise. Nastanou-li mimořádné okolnosti, lze lhůtu pro přijetí uvedeného prováděcího rozhodnutí prodloužit o nejvýše dva měsíce. S cílem přijmout toto rozhodnutí včas využije Komise svých práv podle článku 237 Smlouvy o fungování EU, považuje-li to za vhodné.

▼ B

11. Rada může kvalifikovanou většinou návrh Komise pozměnit a přijmout toto pozměněné znění ve formě prováděcího rozhodnutí.

*Článek 7***Zrušení opatření**

1. Dotčený členský stát může kdykoli přijmout nová nápravná opatření a zaslat Komisi písemné oznámení obsahující důkazy o tom, že podmínky stanovené v článku 4 již splněny nejsou.

2. Na žádost dotčeného členského státu nebo z vlastního podnětu a nejpozději jeden rok od přijetí opatření Radou posoudí Komise znovu situaci v dotčeném členském státě s přihlédnutím k případným důkazům, které dotčený členský stát předložil, jakož i přiměřenost nových nápravných opatření přijatých dotčeným členským státem.

Pokud se Komise domnívá, že podmínky článku 4 již splněny nejsou, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o zrušení přijatých opatření.

Pokud se Komise domnívá, že situace vedoucí k přijetí opatření byla částečně napravena, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o úpravě přijatých opatření.

Pokud se Komise domnívá, že situace vedoucí k přijetí opatření nebyla napravena, zašle dotčenému členskému státu odůvodněné rozhodnutí a informuje o tom Radu.

Pokud dotčený členský stát zašle písemné oznámení podle odstavce 1, předloží Komise svůj návrh nebo přijme rozhodnutí do jednoho měsíce od obdržení tohoto oznámení. Tuto lhůtu lze v řádně odůvodněných případech prodloužit, přičemž v takovém případě Komise neprodleně informuje dotčený členský stát o důvodech prodloužení.

Použije se obdobně postup uvedený v čl. 6 odst. 3, 4, 5, 6, 9, 10 a 11.

▼ C2

3. Jsou-li opatření týkající se pozastavení schválení jednoho nebo více programů nebo jejich změn podle čl. 5 odst. 1 písm. b) bodu i) nebo pozastavení závazků podle čl. 5 odst. 1 písm. b) bodu ii) zrušena, zapíše se částky odpovídající pozastaveným závazkům do rozpočtu Unie v souladu s článkem 6 nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽¹⁾. Pozastavené závazky z roku n nelze zapsat do rozpočtu po roce n+2.

⁽¹⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na roky 2021 až 2027 (viz strana 11 v tomto čísle Úředního věstníku).

▼ B

Článek 8

Informování Evropského parlamentu

Komise neprodleně informuje Evropský parlament o každém opatření navrženém, přijatém nebo zrušeném podle článků 5, 6 a 7.

Článek 9

Podávání zpráv

Do 12. ledna 2024 podá Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení, a zejména o účinnosti přijatých opatření.

Článek 10

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.